

ماهنامه اداره کل پدافند غیرعامل
شماره ۶۹ / خرداد ماه ۱۴۰۱

ماهنامه دیجیتالی

پدافند غیرعامل

استاندار آذربایجان شرقی:

اگر پدافند غیرعامل جدی گرفته نشود تمامی دستاوردها را در کمترین زمان از دست خواهیم داد

جلسه قرارگاه پدافند پرتوی استان با ریاست معاون سیاسی، امنیتی و اجتماعی استانداری، مدیرکل پدافند غیرعامل استانداری و سایر اعضای قرارگاه پرتوی استان برگزار گردید

در این شماره می‌خوانید:

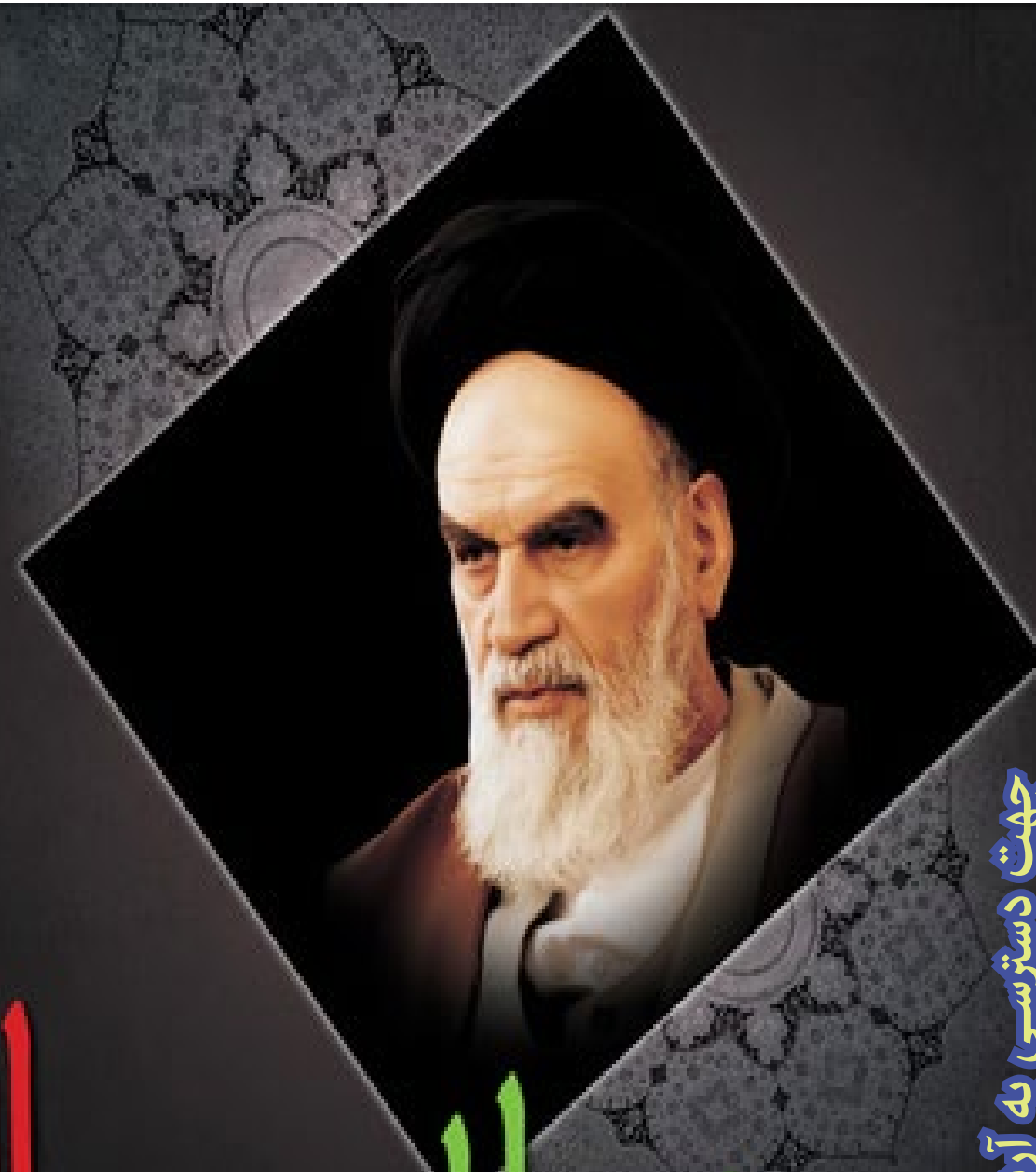
کاربری اراضی شهری

آسیب پذیری

آسیب پذیری‌های مهم در مرورگر فایرفاکس

انتشار یک بدافزار پیچیده از طریق فایل‌های PDF

مهمترین به روزرسانی‌های ماه جاری شرکت‌های تولید کننده سخت افزار و نرم افزار

الحمد لله
والصلاة والسلام
على سيدنا محمد
والآله الطيبين
الطاهرين

جهت دسترسی به آرشیو نشریه به این لینک مراجعه فرمایید.

فهرست مطالب:

۵.....	اخبار پدافند غیرعامل
۷.....	چکیده مقالات و مطالب آموزشی
۱۱.....	مهم‌ترین اخبار و رویدادها
۱۳.....	معرفی کتاب
۱۴.....	طرح‌های کسر خدمت سربازی
۱۴.....	سایت‌های مرتبط با پدافند غیرعامل

مدیر مسئول:
محمد باقر آقایی

سردبیر:
لیدا رسول اهری

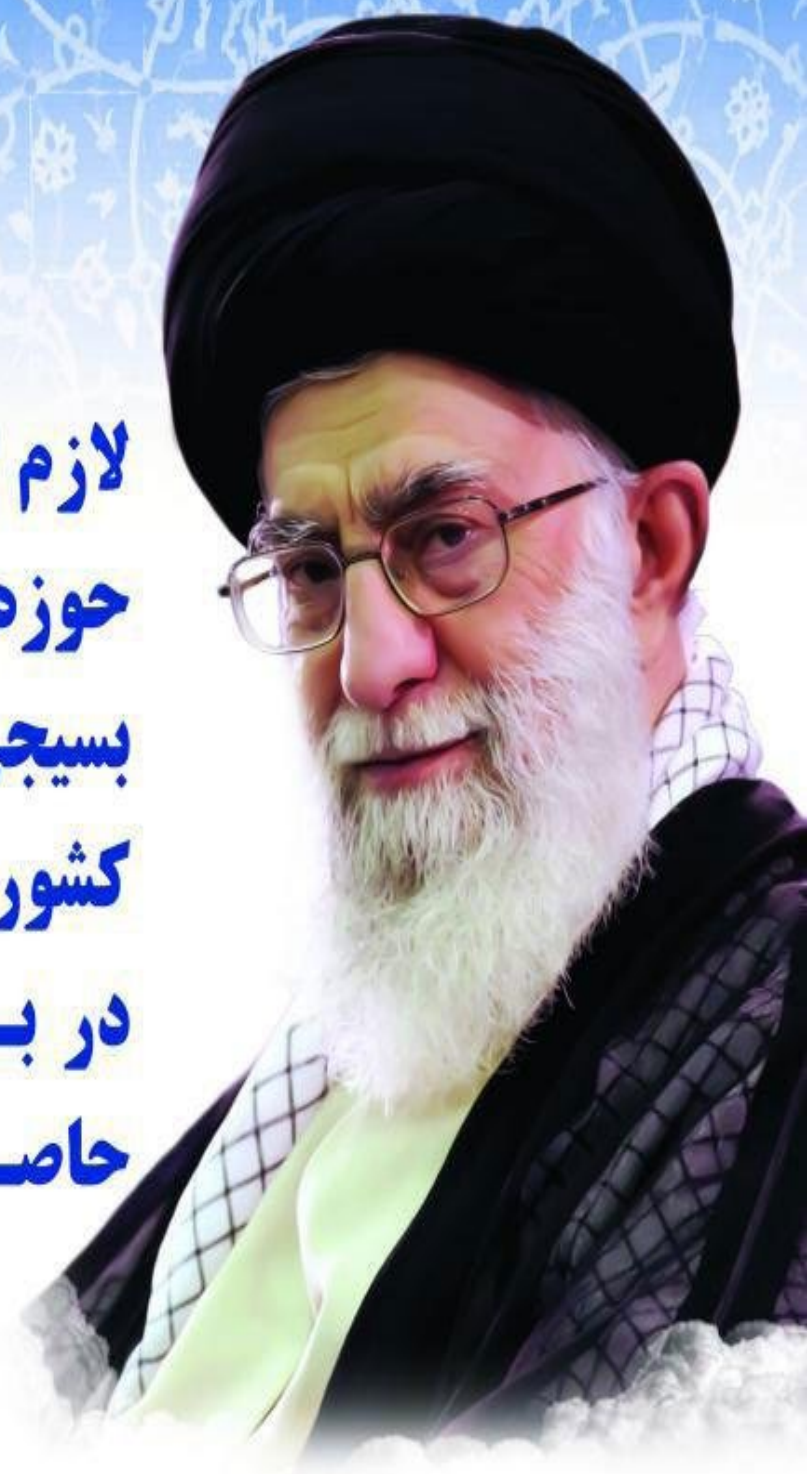
نشانی:
تبریز، میدان شهدا، استانداری آذربایجان شرقی، اداره کل
پدافند غیرعامل
تلفن: ۰۴۱-۳۵۲۹۱۳۱۸
دورنگار: ۰۴۱-۳۵۲۹۱۳۵۹

استادان، پژوهشگران و دانشجویان علاقمند، می‌توانند مقاله‌های آموزشی، پژوهشی و ترویجی خود را برای درج در نشریه پدافند غیر عامل به نشانی زیر ارسال کنند.

passivedefense@ostan-as.gov.ir

لازم است اقدام های موثر در
حوزه پدافند غیر عامل، با کار
بسیجی صورت گیرد و از مصونیت
کشور و آمادگی لازم دفاعی
در برابر دشمنان اطمینان
حاصل شود .

پدافند غیر عامل ، حصول اطمینان
از مصونیت و آمادگی کشور

جلسه قرارگاه پدافند پرتوی استان

و ایجاد ثبات و جلوگیری از تغییرات پیاپی در افراد ذیربط در دستگاه‌ها دانست و افزود در قدم بعدی باید کارگروه‌های زیرمجموعه قرارگاه ضمن اشرافیت دقیق بر وظایف و مسئولیت‌های تعیین شده توسط دستورالعمل‌ها، موارد لازم را بازبینی و به روزرسانی نمایند. محمدی همچنین ضمن اشاره به فعالیت‌های مطلوب اداره کل پدافند غیرعامل استان طی یک سال اخیر در زمینه تهیه طرح پژوهشی پدافند پرتوی استان، اتمام و تصویب طرح مذکور را جهت بهره‌برداری در رزمایش‌های پرتوی خواستار شد.

مدیرکل پدافند غیرعامل استانداری نیز با اشاره به طرح پژوهشی پدافند پرتوی استان، ضمن اشاره به فرایند تصویری و نهایی این طرح افزود: مطالعات این طرح به معاونت پژوهشی مراکز علمی محول شده که در مراحل پایانی خود بوده و با اتمام آن، یک سند راهبردی بر مبنای مطالعات علمی با تکیه بر آخرین داده‌های مرتبط خواهیم داشت تا مبنای کار دستگاه‌های اجرایی باشد. این اداره کل در حال تدوین طرح رزمایش پرتوی با یادبود دانشمند و چهره برجسته ملی هسته ای، شهید فخری زاده بوده که به‌منظور ارتقا پایداری در حوزه پرتوی طراحی و اجرایی خواهد شد. آقای توجیه بیش‌تر به آموزش و آگاه‌سازی عمومی و رعایت سطوح آموزش در سطح دانش آموزی را مؤثر دانسته و اهتمام دستگاه‌های ذیربط را به این مهم خواستار شد.

قرارگاه پدافند پرتوی استان با ریاست دکتر تراب محمدی، معاون سیاسی، امنیتی و اجتماعی استانداری، محمدباقر آقایی مدیرکل پدافند غیرعامل استانداری و سایر اعضای قرارگاه پرتوی استان برگزار گردید. دکتر تراب محمدی معاون سیاسی و امنیتی استانداری و جانشین شورای پدافند غیرعامل استان ضمن اشاره به فرامین، رهنمودها و بیانات گوهربار مقام معظم رهبری در امر مهم پدافند غیرعامل و با اشاره به پیشرفت‌های بشر در دهه‌های اخیر و در حوزه‌های گوناگون، به دگرگونی ماهیت و مرز تهدیدات تأکید نموده و افزود: از جمله حوزه‌های مذکور، تحولات هسته‌ای است، به طوری که در سایه پیشرفت‌های مذکور بالغ بر چند صد راکتور هسته‌ای در نیروگاه‌های تولید انرژی فعالیت می‌کنند.

محمدی با اشاره به اهمیت و حساسیت قرار گرفتن نیروگاه‌های هسته‌ای در کشورهای همسایه و احتمال تأثیرپذیری منطقه شمالغرب کشور از این تأسیسات با توجه به موقعیت مکانی نیروگاه‌ها در منطقه‌ای لرزه خیز، لزوم بررسی‌های مقتضی در زمینه برآورد جنبه‌های مختلف حوادث قابل پیش‌بینی ناشی از این تأسیسات را در راستای افزایش توان آمادگی و پایداری کشور ضروری شمرد.

وی از جمله پیش‌نیازهای دستیابی به این سطح از آمادگی را بکارگیری نیروهای کاملاً فنی و تخصصی

بازدید معاون بسیج و امور استان‌های سازمان پدافند غیرعامل کشور از مترو تبریز

سردار رحیمی معاون بسیج و امور استان‌های سازمان پدافند غیرعامل کشور و دکتر تراب محمدی معاون سیاسی امنیتی و اجتماعی استانداری آذربایجان شرقی و مدیرکل پدافند غیرعامل استانداری به همراه هیئت همراه از ایستگاه‌های خط یک قطار شهری تبریز

استاندار آذربایجان شرقی گفت: اگر پدافند غیرعامل جدی گرفته نشود تمامی دستاوردها را در کمترین زمان از دست خواهیم داد و به همین دلیل مسئولان باید به صورت مداوم، شرایط و وضعیت را رصد کنند تا از آمادگی قابل قبولی در برابر تهدیدات برخوردار باشیم.

معاون امور استان‌های سازمان پدافند غیرعامل کشور نیز در این جلسه گفت: امسال تمام دستگاه‌های کشور ملزم به هزینه‌کرد یک درصد از اعتبارات خود در زمینه پدافند غیرعامل در استان‌ها هستند.

رسول رحیمی افزود: با توجه به اهمیت موضوع، تمامی رؤسای دستگاه‌ها باید شخصاً در جلسات شورای پدافند غیرعامل حاضر شوند و تمامی مصوبات شورا باید به‌صورت جدی پیگیری و اجرا شود. امروزه تهدیدات هر روز در حال به‌روز شدن هستند و تمامی دستگاه‌ها باید با به‌روزرسانی اقدامات و اطلاعات خود از آمادگی کامل در مواجهه با تهدیدات برخوردار باشند. آذربایجان شرقی از استان‌های پیش‌تاز در حوزه پدافند غیرعامل بوده و با توجه به اینکه یکی از امن‌ترین استان‌های کشور و استانی صنعتی و مرزی است در زمینه پدافند غیرعامل نیز از آمادگی کامل در مواجهه با تهدیدات برخوردار است.

در این جلسه گزارش عملکرد شورای پدافند غیرعامل استان توسط مدیرکل پدافند غیرعامل استانداری، ارائه شد.

عابدین خرم در جلسه شورای پدافند غیرعامل استان، گفت: اقدامات دفاعی به عنوان اصلی‌ترین قدرت می‌تواند از هویت کشور و ملت در مقابل تهدیدات جدی که وجود دارند محافظت کند.

وی با اشاره به اینکه تهدیدات پیش‌رو بسیار ناشناخته و نو ترکیب هستند که در مقابله با آن‌ها باید به یک خوداتکایی جامع دست یابیم، گفت: باید تمام اصول مرتبط با پدافند غیرعامل را بشناسیم و به آن‌ها عمل کرده و مبتنی بر وضعیت و شرایط پیش‌رو تمرین‌های لازم اجرا شود.

با توجه به متغیر بودن تهدیدات، باید قدرت موجود را متناسب با تغییر و تحولات به‌روز کنیم، در غیر این صورت آسیب‌پذیری بیشتری خواهیم داشت. در بخش اداری، شبکه اینترنت باید از شبکه داخلی مجزا باشد تا در صورت حمله سایبری با مشکل مواجه نشویم. تمامی دستگاه‌ها نسبت به وظایف خود در حوزه پدافندی بیش از پیش توجه کرده و علاوه بر گزارش مکتوب باید گزارش میدانی و عملیاتی که اطمینان‌بخشی بیشتری دارد نیز ارائه کنند.

نحوه استفاده از زمین

۲- استفاده از روش‌های کارآمد در تهیه و اجرای طرح‌های

شهری و برنامه کاربری زمین

از آنجائیکه زیرساخت‌های شهری به‌طور ذاتی پیوسته به هم می‌باشند و حتی در یک رویداد منفرد ممکن است به‌کل ساختار شهر صدمه وارد شود، این موضوع تقویت و نگهداری سیستم شهر را مشکل می‌سازد. در این بین تخصیص فضای کاربری زمین، نقش مهمی در فرایند برنامه‌ریزی شهری ایفا می‌کند و عملکردهای انسانی و فیزیکی را با هم ترکیب می‌کند تا آن‌ها را به توازن رسانده و براساس نیاز انسان آن‌ها را اجرا نموده و فعالیت آن‌ها را تسهیل کند.

فعالیت‌های انسان به شدت به هم وابسته هستند و این وابستگی، رابطه پیچیده میان کاربری زمین را نشان می‌دهد. چنین روابط متقابلی ساختار فضایی شهر را همراه با کاربری‌های حساس تشکیل می‌دهد.

ساختار منطقه و پدافند غیر عامل

ساختار هر شهری تحت تأثیر نوع و میزان روابطی قرار می‌گیرد که با محیط طبیعی یا مصنوعی پیرامونی یا خارج از پهنه شهری دارد، در واقع شهر در شبکه یا سلسله مراتبی از روابط کالبدی، عملکردی با محیط پیرامونی قرار گرفته است و هر نوع بررسی دفاعی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و... شهر در رابطه با منطقه معنا می‌یابد.

اساسی‌ترین و کلی‌ترین طرحی که جهت دفاع از شهر در برابر هر نوع تهدیدی مطرح است، طرح آمایش سرزمین است چرا که اساسی‌ترین مؤلفه‌های این طرح رابطه مابین انسان، فضا و فعالیت‌های آن است که به تثبیت و پایداری توسعه هم می‌انجامد.

در واقع علاوه بر محتوای نظامی و سیاسی دفاع در مقیاس شهری، ملی و منطقه‌ای، دفاع از موجودیت‌های تثبیت یافته فضا مورد نظر است. اگر امنیت انسان و فعالیت‌های او در طرح‌های منطقه‌ای از جمله آمایش سرزمین مدنظر قرار نگیرد نه‌تنها ناپایداری و بی‌ثباتی اصلی‌ترین خطر تهدید فیزیکی و عملکردی فضا می‌شود بلکه عدم رعایت عوامل دفاعی و امنیتی در مکان‌یابی شهرهای جدید، باعث آسیب‌پذیری قابل توجهی می‌شود.

امنیت شهر و توسعه پایدار

توسعه پایدار موکول به محیط ایمن و پایدار است. ایمنی در برابر سوانح طبیعی و غیرطبیعی و هرگونه خطری که

در ایران نیز شرایط به‌گونه‌ای است که شاهد توزیع نامتعادل و نابرابر خدمات و منابع در سطوح منطقه‌ای و شهری می‌باشیم. این نابرابری‌ها به خاطر عوامل طبیعی، اقتصادی، سیاسی، نارسایی نظام برنامه‌ریزی، دوگانگی اقتصادی و قطب‌های رشد بوده که عملکرد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی نواحی را تحت تأثیر قرار داده و چنین نابرابری‌هایی را در ایران دامن زده است. شایان ذکر است که تحقق عدالت اجتماعی در شهرها درنهایت به رضایت شهروندان از شیوه زندگی خود منجر شده و به ثبات سیاسی و اقتدار ملی کمک شایانی خواهد نمود.

تجارب جهانی نشان می‌دهد که موفقیت در عرصه برنامه‌ریزی کاربری اراضی شهری و توزیع عادلانه منابع و خدمات شهری به همکاری و هماهنگی دو دسته عوامل بستگی دارد که عبارتند از:

۱- وجود قوانین و سیاست‌های کلان مناسب در زمینه

به‌صورت عادلانه در سطح مناطق مختلف شهر برحسب نیازهای جامعه شهری است. توزیع بهینه خدمات، ارتباط مستقیمی با برنامه‌ریزی کاربری اراضی دارد. موفقیت در عرصه برنامه‌ریزی کاربری اراضی شهری به وجود قوانین و سیاست‌های کلان مناسب در زمینه نحوه استفاده از زمین و همچنین استفاده از روش‌های کارآمد در تهیه و اجرای طرح‌های شهری و برنامه کاربری زمین دارد.

هم‌اکنون در کشورهای درحال توسعه، موضوع برنامه‌ریزی برای کاربری اراضی به یک معضل بسیار پیچیده تبدیل شده که معمولاً ابعاد فراتری از برنامه‌ریزی را می‌طلبد. در این کشورها مسائلی مثل «کمبود و گرانی زمین شهری» و «مبارزه برای تأمین مسکن» معمولاً به‌صورت بحران سیاسی و اجتماعی ظاهر می‌شود. حتی در برخی کشورها مثل برزیل، شیلی و مکزیک، مسئله تصرف و اشغال اراضی شهری، به یک جنبش سیاسی بدل شده است.

کاربری اراضی شهری

تهیه و تنظیم: حبیب حامدی مارالانی (کارشناس امریه اداره کل پدافند غیرعامل)، میررضا میریچیوی نکارستان (کارشناس امریه اداره کل پدافند غیرعامل)

منابع:

۱. Mehdezadeh, J. (۲۰۰۶), «Strategic Planning Urban Development», Second Edition, published by kianaghsh.
۲. Mousavi, M.N. (۲۰۰۳), «Measure the degree of development of regions», MS Thesis, Geography, University of Yazd.
۳. Amanpor, S., razmgher, F., damanbaghm S., hossini siah goli, M. (۲۰۱۴), «Comparative Analysis of distribution utilities in Ahwaz using Analytical Hierarchy Process FAHP», Journal of Geography and Urban Planning Zagros landscape, Year, ۶, No. ۱۵۹, ۱۳۷, ۲۰.
۴. Ziari, K. (۲۰۰۹), «urban land use planning», Eighth Edition (Second Edition Tehran University), publisher of Tehran University.
۵. Richard G.Little, Holistic Strategy for Urban Security, Journal of Infrastructure System, ۲۰۰۴
۶. Alexander, C., ۱۹۶۵, A city is Not a Tree. Architectural Forum, ۶۲, ۵۸: (۱۲۲)
۷. حسینی؛ سیداحمد، احدنژاد روشتی؛ محسن، مدیری؛ مهدی، کاملی فر؛ محمدجواد، «ارزیابی کیفیت نواحی شهری با توجه به توزیع خدمات شهری در بحران‌های انسان ساخت با رویکرد پدافند غیرعامل»، ۱۳۹۲
۸. معرب؛ یاسر، صالحی؛ اسماعیل، امیری؛ محمدجواد، «ارزیابی تاب آوری اقتصادی کاربری اراضی شهری»، فصلنامه علمی ترویجی پدافند غیرعامل، ۱۳۹۵
۹. S. L. Cutter, et al, «Community and Regional Resilience: Perspectives from Hazards, Disasters, and Emergency Management», CARRI Research Report ۲۰۰۸

مقدمه

شهرها به علت بافت فشرده و جمعیت متراکم و شبکه‌های متنوع شهری، معمولاً در جنگ‌ها در برابر تهاجم‌های زمینی و هوایی به‌عنوان یک مانع محسوب می‌گردند و از طرفی هم خواسته و یا ناخواسته جنگ‌ها به سمت شهرها سوق پیدا کرده و بعضاً باعث تلفات بالای غیرنظامیان و خسارت زیادی به شهرها می‌گردد. از دیدگاه نظامی، جنگ‌های شهری یکی از دشوارترین مدل جنگ‌ها است چرا که امکان مقاومت در شهرها به علت بافت مسکونی فشرده بالا رفته و استفاده از سلاح‌های مختلف بسته به کاربرد آن‌ها محدود است و از طرفی امکان جابجایی نیروهای نظامی در شهر و همچنین هدایت آن‌ها بسیار مشکل است و ممکن است تلفات دشمن را نیز در این شرایط افزایش دهد.

یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های برنامه‌ریزان و مدیران شهری، نحوه توزیع و تخصیص منابع و خدمات شهری

جان انسان را تهدید می‌کند، از الزامات برنامه‌ریزی فضایی و مکانی است. در دستور کار سند ریو (ریودوژانیرو - ژوئن ۱۹۹۲) فصل هفتم آن با عنوان محله‌های اسکان و در بند «و» آن تحت عنوان توسعه برنامه‌ریزی و مدیریت اسکان بشر در نواحی مستعد فاجعه سه حوزه فعالیت مشخص پیش‌بینی شده است که عبارتند از:

- ایجاد فرهنگ ایمنی و فرهنگ‌سازی مداوم
- برنامه‌ریزی پیش از بروز فاجعه برای کاهش تلفات و خسارات
- آغاز بازسازی پس از فاجعه و برنامه‌ریزی جهت باز توانی

ضوابط پدافندی کاربری‌های مسکونی

در مکان‌یابی کاربری‌های مسکونی در محیط شهری که تأثیر مهمی می‌تواند بر کاهش آسیب‌پذیری آن داشته باشد تمهیداتی در برابر تهدید ارائه می‌گردد:

قبل از تهیه نقشه کاربری اراضی شهری باید نقشه نقاط حساس شهر از لحاظ تهدیدات شناسایی و از جانمایی کاربری مسکونی در این نقاط جلوگیری گردد. همچنین در صدور پروانه‌های ساختمانی در ساختمان‌های بالای ۴ واحد ساختن پناهگاه اجباری می‌باشد البته ساختن پناهگاه باید با همکاری مالی دولت صورت گیرد.

استقرار جمعیت در نقاط مناسب، از بروز بحران جلوگیری خواهد نمود. اما اگر همین استقرار و تراکم جمعیت در جوار مراکز صنعتی و شیمیایی، مراکز حساس، نقاطی که با کمبود فضای باز و سبز و... مواجه‌اند انجام شود، مسلماً می‌تواند منطقه‌ای بحرانی را در شهر به وجود آورد.

ضوابط پدافندی کاربری درمانی

برخورداری از فضای امن و تجهیزات کافی جهت افزایش ظرفیت پذیرش بیماران در شرایط اورژانس حداقل دو برابر شرایط عادی همچنین ساخت انبارهای امن برای دارو و تجهیزات اورژانسی. بیمارستان باید در یک فضای وسیع مکان‌یابی گردد و فضاهای باز اطراف بیمارستان برای استفاده در مواقع بحرانی آماده‌سازی شده باشند و همچنین چادر امدادی برای بستری کردن اضطراری بیماران همواره موجود باشد و با یک طراحی بهینه می‌توان از فضاهای باز شهری در مواقع بحرانی به‌عنوان بیمارستان استفاده کرد. عرض معبر منتهی به بیمارستان باید به نحوی باشد که افراد و وسایل امدادی به سهولت بتوانند به بیمارستان دسترسی پیدا کند و امکان تخلیه

سریع در موارد اضطراری شامل راه خروجی‌های مناسب و دسترسی خوانا و سریع کلیه بخش‌های بیمارستان به راه خروجی موجود باشد.

مکان‌یابی کاربری‌های شهری

یکی از رویکردهای اساسی در زمینه شهرسازی، ارتقاء سطح زندگی شهری و ایمن‌سازی آن است. آنچه امروزه به‌عنوان یکی از روش‌های اساسی و اصول برنامه‌ریزی شهری می‌تواند برای کاستن از آثار بلایا مطرح باشد، بکارگیری و داشتن نگاه امنیتی به برنامه‌ریزی کاربری اراضی شهری و آمایش و جایگزینی مطلوب کاربری‌ها در طرح‌های جامع و عمران شهری با توجه به معیارهای برنامه‌ریزی بهینه کاربری اراضی برای کاهش آثار ناشی از وقوع بلایا در سطح شهرها است.

بارگذاری‌های شهری و آرایش کاربری‌های مراکز امداد و نجات، فضاهای سبز و باز، شبکه معابر، صنعتی و سازه‌ای، توجه به تراکم جمعیت و...، در شهرها و نحوه ارتباط این‌گونه کاربری‌ها با یکدیگر، می‌تواند امکانات ویژه‌ای را برای نجات جان افراد ایجاد نموده و باعث بهبود عملکرد سیستم و کاهش آسیب‌پذیری آن گردد. معمولاً باید در گزینش جایگاه تأسیسات، موارد زیر در نظر گرفته شود:

- ۱- بررسی عوامل طبیعی در پدافند غیرعامل
- ۲- بررسی ملاحظات پدافندی با توجه به موقعیت جغرافیایی ناحیه
- ۳- هماهنگی ملاحظات پدافندی و طرح توسعه شهر
- ۴- کمک‌رسانی به‌موقع هنگام وقوع رویدادهای ناگوار
- ۵- توسعه آینده، ایمنی حریم و دسترسی آسان در گزینش جایگاه تأسیسات و کاربری‌های فوق نیز مؤثر هستند.

کاربری‌های شهری چندمنظوره

کاربری‌های چندمنظوره علاوه بر اقتصادی بودن طرح، به چند عملکردی بودن فضاها در شرایط بحرانی برمی‌گردد. برای نمونه، معابر مترو و ایستگاه‌های زیرزمینی شهر پیونگیانگ در عمق ۹۰ الی ۱۰۵ متری به‌صورت دومنظوره احداث شده‌اند و جمعیت یک میلیون نفری شهر پیونگیانگ را در خود جای می‌دهند. در شهر مسکو نیز طراحی فضاها و اماکن داخلی سامانه قطار شهری و امکانات لحاظ شده در آن به‌گونه‌ای است که علاوه بر جابجایی در زمان‌های عادی، قابلیت اسکان و تأمین مایحتاج ضروری بیش از دو میلیون نفر از شهروندان برای مدت تقریبی یک ماه را دارد.

پراکندگی عناصر کالبدی شهر

پراکندگی عناصر کالبدی یکی از مباحث مهم پدافند غیرعامل محسوب می‌گردد که در کاهش خسارت ناشی از ایراد ضربه تخریبی دشمن (تهدید کننده) بسیار مؤثر است و به‌عکس در صورتی که دشمن (تهدید کننده) در مراحل تهاجمی خود پیش از شناسایی حضور و با بازشناسی به مرحله نشانه‌روی و اصابت دست یابد، تمرکز عناصر کالبدی و حساس مجموعه مورد تهاجم قرار می‌گیرد. عملیات تهاجمی با حجم کمتر و متمرکز، می‌تواند بیشترین تخریب را به‌جا بگذارد.

ایجاد مجتمع‌های عظیم صنعتی، تأسیسات بندری وسیع، نیروگاه‌های بزرگ و غیره در کشور که ممکن است مورد حمله هوایی یا زمینی دشمن (تهدید کننده) قرار گیرد به صلاح نیست. در مورد مراکز موجود لازم است مطالعات لازم صورت گرفته و در صورت امکان طرح‌هایی جهت انتقال تدریجی آن‌ها به نقاط مختلف کشور تهیه شود تا با رعایت اصول پراکندگی در محل‌های جدید مستقر گردند.

ایجاد سازه‌های امن شهر و مقاوم‌سازی

طراحی و احداث تأسیسات حیاتی و حساس به‌گونه‌ای که به‌طورکلی در مقابل اصابت مستقیم تهدیدات (بمب و موشک) مقاوم باشند در خیلی از موارد اصولاً عملی نبوده و به‌صرفه و صلاح نیز نیست. زیرا هزینه ایجاد تأسیسات با چنین مشخصاتی ممکن است به‌مراتب بیش از کل تجهیزات مربوطه باشند. در اکثر موارد بهتر است که اجزا مستقل تأسیسات و تجهیزات که اصابت احتمالی تهدیدکننده (بمب، موشک و...) موجب ازکارافتادن تجهیزات و توقف فعالیت بخشی از مجموعه گردیده، اما خسارت جانبی زیادی به بار نمی‌آورد و تنها در موارد جزئی شاهد خسارت خواهیم بود، محافظت شوند.

ولی بخش‌هایی از مجموعه که صدمه دیدن آن‌ها موجب ازکارافتادن کل سیستم و وقفه کامل یا نسبی در انجام فعالیت می‌گردد با مقاومت کافی ساخته شوند. چنانچه تأسیسات حیاتی و حساس که احتمالاً در فهرست هدف‌های دشمن یا تهدیدات قرار دارند فاقد مقاومت کافی در مقابل اصابت مستقیم تهدید کننده بوده و یا اثرات جانبی را در نزدیکی تأسیسات نتواند تحمل نمایند. می‌توان با اجرای طرح‌های خاص مهندسی، مقاومت بنای آن‌ها را افزایش داده و احتمالاً به حد مطلوب رسانید.

انواع کاربری اراضی

انواع کاربری اراضی شهری عبارتند از مسکونی، فضای سبز، تأسیسات و تجهیزات شهری، صنعتی، تجاری، حمل‌ونقل و انبار، نظامی، اراضی بایر و معادن شن و ماسه.

تاب‌آوری اقتصادی کاربری‌ها

کاتر و همکاران به مطالعه در زمینه طراحی معیارها و شاخص‌های تاب‌آوری در برابر بلایای طبیعی پرداختند که هدف اصلی آن‌ها تدوین و طراحی شاخص‌های تاب‌آوری مخاطرات برای آزمودن یا تعیین معیار شرایط تاب‌آوری جوامع است. آن‌ها شاخص‌های منتخب خود را در ابعاد تاب‌آوری اجتماعی، اقتصادی، نهادی زیرساختی و سرمایه جامعه مطرح کردند.

تاب‌آوری اقتصادی یکی از ابعاد اصلی تاب‌آوری کاربری اراضی شهری است. تاب‌آوری اقتصادی، ظرفیت‌های مختلف اقتصادی را به‌منظور جلوگیری از وقوع بحران و مقاومت در برابر آن و همچنین بازگشت سریع به حالت اولیه پس از وقوع بحران را بازگو می‌کند. درحالی‌که شهری بدون تاب‌آوری اقتصادی به‌شدت در برابر بلایای طبیعی و غیرطبیعی آسیب‌پذیر بوده و همچنین توانایی بازگشت سریع به حالت تعادل را ندارد.

نتیجه‌گیری

توجه به بحث پدافند غیرعامل در برنامه‌ریزی شهری یکی از مهم‌ترین راه‌های افزایش امنیت و کاهش آسیب‌پذیری شهرها در مقابل بحران‌های انسانی و به‌ویژه جنگ است. در مطالعات کاربری اراضی شهری، به هنگام بررسی سازگاری کاربری‌ها، توجه به پدافند غیرعامل امری ضروری است.

مکان‌یابی مراکز ثقل تا چندمنظوره‌سازی کاربری‌ها و ایجاد پناهگاه‌های موقت برای نیل به اهداف پدافند غیرعامل و آماده‌سازی شهر در برابر هر نوع حمله احتمالی انسان‌ساخت باید مورد توجه مدیران شهری قرار گیرد تا شهر در مواقع بحران کمترین میزان آسیب‌پذیری را داشته باشد.

آسیب پذیری

آسیب پذیری های مهم در مرور گر فایرفاکس

چندین آسیب پذیری در محصولات *Mozilla Firefox* و *Mozilla Firefox Extended Support Release* و *Thunderbird* فایرفاکس کشف شده است که مهم ترین آن ها امکان اجرای کد دلخواه را برای مهاجم فراهم می کند. بسته به حق دسترسی های مرتبط با کاربر، مهاجم می تواند برنامه نصب کند، داده ها را مشاهده و آن ها را تغییر داده و حذف کند و یا حساب های کاربری با حق دسترسی کامل ایجاد نماید.

• *CVE-2022-31740*: در این آسیب پذیری با شدت بالا، کد *WASM* در *arm64* می تواند موجب تولید اسمبلی نادرست شود که مشکلات تخصیص رجیستر و به صورت بالقوه *crash* قابل بهره برداری سیستم را منجر می شود.

• *CVE-2022-31741*: در این آسیب پذیری با شدت بالا، یک پیغام *CMS* ساختگی ممکن است به اشتباه پردازش شده و منجر به خواندن حافظه نامعتبر شود که می تواند به صورت بالقوه خرابی حافظه را به دنبال داشته باشد.

• *CVE-2022-31747*: این آسیب پذیری با شدت بالا در واقع نقص ایمنی حافظه در *Firefox 100* و *Firefox ESR 91.9* است. برخی از این باگ ها شواهدی از خرابی حافظه را نشان می دهند که با تلاش کافی می توان از برخی از آن ها برای اجرای کد دلخواه استفاده کرد.

• *CVE-2022-31748*: این آسیب پذیری با شدت بالا، در واقع نقص ایمنی حافظه در *Firefox 100* است. این آسیب پذیری ها محصولات زیر را تحت تأثیر قرار می دهند: *Mozilla Firefox* نسخه های قبل از ۱۰۱.

• *Firefox ESR* نسخه های قبل از ۹۱،۱۰.

• *Thunderbird* نسخه های قبل از ۹۱،۱۰.

انتشار یک بدافزار پیچیده از طریق فایل های PDF

باشد، چراکه درخواست تأیید باز کردن فایل یا *Open File* از جانب *Adobe Reader* یک حس اطمینان را برای باز کردن فایل در کاربر ایجاد می کند. برخلاف کاربران عادی، تحلیل گران بدافزار از ابزارهایی مانند تجزیه کننده ها و اسکریپت ها برای بررسی فایل های قرار داده شده در *PDF* ها استفاده می کنند. یک فایل *DOCX* معمولاً در اغلب موارد به جای برنامه های مختلف در قالب مایکروسافت ورد باز می شود. بنابراین اگر ماکروها فعال باشند، فایل های *DOCX* در *Microsoft Word* از یک منبع راه دور به فرمت *RTF* دانلود می شوند. در فایل ورد، به همراه *URL* جایکه پی لود قرار دارد، دستوری تعبیه شده است که منجر به دانلود *RTF* می شود.

کارشناسان امنیتی *HP Wolf Security*، راه جدیدی را برای انتشار یک بدافزار با استفاده از پیوست های *PDF* از طریق اینترنت کشف کرده اند. در این حالت داکيومنت های ورد از طریق پیوست های *PDF* منتقل می شوند. به نظر می رسد که محتوای داکيومنت *PDF* که از طریق ایمیل دریافت شده است حاوی وعده های جعلی است. درحالی که این *PDF*، *Remittance Invoice* نام دارد و براساس عنوان و محتوای آن، به نظر می رسد دریافت کننده ایمیل مبلغی را دریافت خواهد کرد. فایل *DOCX* حاوی همان محتوای *PDF* است بنابراین *Adobe Reader* از کاربر می پرسد که فایل *DOCX* را باز کند یا خیر که این موضوع ممکن است برای قربانی گیج کننده

مهمترین به روزرسانی های ماه جاری شرکت های تولید کننده سخت افزار و نرم افزار

«حیاتی» در نظر گرفته است. سوءاستفاده از این ضعف که در نسخه های *Windows Server* و *Windows Server 2008 R2 SP1 - Windows 7 SP1* وجود دارد، به بیش از یک دهه قبل می رسد و به هیچ گونه تعاملی با کاربر یا اختیارات و سطح دسترسی بالایی نیاز ندارد. مهاجم برای سوءاستفاده از این ضعف امنیتی نیاز به اجرای یک برنامه دستکاری شده بر روی *Hyper-V* *guest* دارد. ولی خوشبختانه، بهره جویی از آن نسبتاً سخت است و مهاجم باید در شرایط رقابتی موفق به سوءاستفاده شود. این آسیب پذیری تاکنون به طور عمومی افشاء یا مورد بهره جویی قرار نگرفته است. خطرناک ترین ضعف امنیتی با درجه اهمیت «حیاتی» در این ماه، دارای شناسه *CVE-2022-30136* و شدت ۹،۸ از ۱۰ است، لذا ترمیم این آسیب پذیری باید در اولویت قرار بگیرد. این آسیب پذیری نیز از نوع «اجرای کد از راه دور» بوده و

از *Windows Network File System* از آن تأثیر می پذیرد. این ضعف امنیتی تنها در نسخه *NFSV4.1* قابل بهره جویی است و نسخه های *NFSV2.0* و *NFSV3.0* از آن تأثیر نمی پذیرند. مهاجم برای بهره جویی می تواند با یک فراخوانی غیرمجاز و دستکاری شده به سرویس *NFS*، کد مخرب را از راه دور اجرا کند. برای مهار و محدود کردن صدمات ناشی از این آسیب پذیری، می توان با دریافت دستورالعمل های مربوطه، نسخه آسیب پذیر *NFSV4.1* را غیرفعال و سرور *NFS* را مجدداً راه اندازی کنند یا سیستم را مجدد راه اندازی کنند.

سومین ضعف امنیتی با درجه اهمیت «حیاتی» این ماه نیز از نوع «اجرای کد از راه دور» است و دارای شناسه *CVE-2022-30139* است.

پودمان *Windows Lightweight Directory Access Protocol* از این آسیب پذیری تأثیر می پذیرد. گرچه سوءاستفاده از آن به تعامل کاربر و سطح دسترسی بالا نیازی ندارد ولی تنظیمات پیش فرض *MaxReceiveBuffer* *LDAP*، بهره جویی از آن را می تواند غیرممکن کند. چنانچه *MaxReceiveBuffer* *LDAP* بر روی مقداری بالاتر از مقدار پیش فرض تنظیم شده باشد، *Windows Server* و از این ضعف امنیتی تأثیر می پذیرند.

شرکت مایکروسافت، مجموعه اصلاحیه های امنیتی ماهانه خود را منتشر کرد. این اصلاحیه ها بیش از ۵۰ آسیب پذیری را در *Windows* و محصولات مختلف این شرکت ترمیم می کنند.

«ترفع اختیارات» (*Elevation of Privilege*)

«اجرای کد از راه دور» (*Remote Code Execution*)

«افشای اطلاعات» (*Information Disclosure*)

«جعل» (*Spoofing*)

«از کاراندازی سرویس» (*Denial of Service*)

«عبور از سد امکانات امنیتی» (*Security Feature Bypass*)

یک مورد از آسیب پذیری های ترمیم شده این ماه، از نوع «روز - صفر» با شناسه *CVE-2022-30190* است که به آسیب پذیری *Follina* مشهور و به طور گسترده از آن در حملات سوءاستفاده شده است.

آسیب پذیری *CVE-2022-30190* دارای درجه اهمیت «مهم» بوده و از نوع «اجرای کد از راه دور» است. با سوءاستفاده از این آسیب پذیری، فرامین مخرب *PowerShell* از طریق ابزار تشخیص و پشتیبانی مایکروسافت (*Microsoft Support Diagnostic Tool*) اجرا می شوند. مهاجمان با بهره جویی از این ضعف امنیتی، قادر به عبور از تمام محافظت های امنیتی، از جمله گزینه *Protected View* در نرم افزارهای *Office* هستند و تنها با باز کردن یک فایل *Word*، فرامین مخرب *PowerShell* اجرا می شود. پس از افشای این آسیب پذیری، مهاجمان بلافاصله شروع به سوءاستفاده از آن در حملات گسترده فیشینگ برای توزیع بدافزار *QBot* کردند و سازمان های بسیاری را در جهان هدف قرار دادند.

سه مورد از آسیب پذیری های ترمیم شده این ماه دارای درجه اهمیت «حیاتی» با شناسه های *CVE-2022-30163*، *CVE-2022-30136* و *CVE-2022-30139* است. ضعف امنیتی با شناسه *CVE-2022-30163* از نوع «اجرای کد از راه دور» است. مایکروسافت در به روزرسانی ماه گذشته، برای *Windows Hyper-V* تنها یک ضعف امنیتی با درجه اهمیت «مهم» منتشر کرد اما در بروزرسانی این ماه، برای آسیب پذیری شناسه *CVE-2022-30163* که *Windows Hyper-V* از آن تأثیر می پذیرد، درجه اهمیت

معرفی کتاب حوزه پدافند سایبری

کتاب مدیریت خطرهای سایبری نوشته پیام حجازیان، به ارائه مقدمه‌ای کوتاه و متمرکز در مورد مدیریت خطر با تأکید ویژه بر امنیت سایبری و ارزیابی خطر سایبری، با استفاده از بهترین شیوه‌های صنعتی می‌پردازد.

فناوری اطلاعات و ارتباطات بیش از چندین دهه مزایای قابل توجهی برای شرکت‌ها، افراد و جامعه به ارمغان آورده است. با توجه به تأثیر گسترده و عمیق اینترنت در بسیاری از بخش‌های زندگی روزمره انسان‌ها، این موضوع به وضوح مشهود است. اینترنت و به طور گسترده‌ای فضای مجازی، سنگ بنای طیف وسیعی از خدمات و فعالیت‌هایی هستند که امروزه همه شما با آن‌ها سر و کار دارید. با توجه به فضای مجازی

و زیرساخت‌های آن، افراد و سازمان‌ها به خدمات بیشتر و بهتر از قبل دسترسی دارند. این مورد در حوزه‌های مختلف جامعه شامل بانکداری و مالی، ارتباطات، سرگرمی، بهداشت، تأمین برق، تعاملات اجتماعی، حمل و نقل، تجارت و مشارکت اجتماعی مشهود است. در نتیجه، زندگی روزانه همه ما، حقوق اساسی، اقتصاد،

مدیریت خطرهای سایبری

طرح‌های کسر خدمت سربازی

به اطلاع می‌رساند که سازمان پدافند غیرعامل کشور (مرکز مطالعات پدافند غیرعامل کشور و مرکز مطالعات فنی و مهندسی پایداری ملی کشور) برای دانش‌آموختگان و فارغ‌التحصیلان مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری طرح‌هایی برای کسر خدمت سربازی و نخبگی (جایگزین خدمت سربازی) در نظر گرفته است. علاقمندان می‌توانند علاوه بر مراجعه به وبسایت‌های مربوطه با مراجعه به اداره کل پدافند غیرعامل استانداری آذربایجان شرقی از روند ثبت‌نام مطلع شوند.

<http://www.mafpa.ir>

<http://www.pdrc.ir>

وب سایت مرکز مطالعات فنی و مهندسی پایداری ملی کشور:

وب سایت مرکز مطالعات پدافند غیرعامل کشور:

سایت‌های مرتبط با پدافند غیرعامل

وب سایت پایداری ملی

<http://www.paydarymelli.ir>

مرکز مطالعات پدافند غیرعامل

<http://www.pdrc.ir>

استانداری آذربایجان شرقی - پدافند غیرعامل

<http://www.ostan-as.gov.ir/Page/۴۲/>

پلیس فتا

<http://www.cyberpolice.ir>

مرکز مطالعات فنی و مهندسی پایداری ملی

<http://www.mafpa.ir>

و امنیت اجتماعی بستگی به کارکرد فناوری اطلاعات و ارتباطات یکپارچه دارد. در عین حال، فضای مجازی نیز تهدیدات و آسیب‌پذیری‌های جدیدی را ارائه کرده است و همچنان به معرفی این آسیب‌ها و تهدیدات ادامه می‌دهد. مشارکت‌کنندگان در معرض حوادث سایبری در بسیاری از انواع و درجات سختی قرار دارند. این تهدیدات و خطرات شامل سرقت اطلاعات، اختلال در سرویس‌ها، سوءاستفاده از حریم شخصی و هویت، تقلب، جاسوسی و خرابکاری است. در مقیاس وسیع، نیز جوامع تحت تأثیر تهدید حملات احتمالی به زیرساخت‌های حیاتی از طریق فضای مجازی، و همچنین احتمال حملات تروریستی سایبری و حتی جنگ سایبری قرار دارند. برقراری ارتباط و مشورت به معنی فعالیت‌هایی است که هدف آن‌ها ارائه، به اشتراک‌گذاری یا به دست آوردن اطلاعات و تعامل با ذینفعان در مورد مدیریت خطر است. مشارکت‌کننده در یک زمینه مدیریت خطر، فرد یا سازمان است که می‌تواند تحت تأثیر سازمان یا موضوع مدیریت خطر قرار گیرد.